

Geachte raadsleden,

Bezint eer ge begint.

Dit wil ik u meegeven alvorens u instemt met deze Energievisie. Ik ben voorstander van uw ambitie om als gemeente 'groener' te worden, om energieneutraal te worden. Maar wij zijn wel tegen het bouwen van windturbines in het kleinschalige landschap. Enkele van mijn redenen licht ik hier toe. 5 Minuten is simpelweg te kort om alle redenen te benoemen, laat staan te bediscussiëren.

Ik sta hier ook voor u omdat de beantwoording van de zienswijzes door de gemeente eerlijk gezegd een aanfluiting is. Het is bijzonder te noemen dat de gemeente 90 zienswijzes inhoudelijk denkt te beantwoorden in máár 15 bladzijdes. De beantwoording mist onderbouwing en inhoudelijke antwoorden. Mijn zorgen heeft u hiermee, niet weg kunnen nemen, enkel kunnen bevestigen.

Gezondheid

In de beantwoording van zienswijzen zegt de gemeente dat er onvoldoende bewijs is voor een directe relatie tussen gezondheidsrisico's en windturbines. Dat is een achterhaalde visie en zijn er ondertussen zijn er nieuwe inzichten gekomen.

- De landelijke GGD stelde in oktober 2019 dat we moeten weten wat precies de effecten op de gezondheid zijn voordat er windturbines gebouwd worden en dat er rekening moet worden gehouden geluidsoverlast en trillingen.
- Het gezondheidsvraagstuk wordt momenteel behandeld in de Tweede Kamer en de minister komt pas deze zomer met een eerste antwoord hierop. Het RIVM doet in opdracht van de regering thans onderzoek naar gezondheidseffecten.

Als taak van de gemeente moet u uitgaan van het voorzorgsbeginsel. Oftwel, is er kans op serieuze of onomkeerbare schade, dan mag het gebrek aan volledige wetenschappelijke zekerheid niet gebruikt worden als reden om maatregelen uit te stellen.

Ik verwacht van u als Raad dat u waakt over de gezondheid van uw burgers. U overweegt namelijk deze windmolens te plaatsen zonder precies te weten wat het lange-termijn-effect is op de gezondheid. Ik begrijp werkelijk niet dat de gemeente überhaupt zo'n risico neemt met de gezondheid van haar burgers.

In uw eigen Nota Lokaal Gezondheidsbeleid van 2019 – 2022 geeft u aan dat de fysieke leefomgeving één van de hoofdfactoren is die de gezondheid van mensen beïnvloed. Ik citeer: 'We willen negatieve gezondheidseffecten vanuit de fysieke leefomgeving zoveel mogelijk beperken. We zullen normen voor geluid (...) daarom goed toepassen'. Met deze Energievisie spreekt u uw eigen Gezondheidsbeleid tegen. De huidige geluidsnormen in Nederland zijn achterhaald, kijk naar de ontwikkelingen in Duitsland en Denemarken waar strengere eisen worden gesteld aan afstand en geluidsnormen. U begaat een procedurele valkuil richting de Raad van State als u niet strak definieert wat uw eisen zijn. Ik daag u uit om een stap verder hierin te gaan en vóóraf heldere toetsingskaders te formuleren over:

- De afstand van windmolens tot woningen en Natura2000/NNN-gebieden
- Geluidsfrequenties, gemiddelde geluidsnormen zijn geen goede maatstaven voor piekniveau's en nachtelijk geluid
- Slagschaduw
- Lichtvervuiling

Ecologie

Ook de natuur gaat mij aan het hart. Enkele onderzoekgebieden liggen midden in NNN-gebieden en Natura2000 gebieden of er vlak langs. Onderschat niet het effect van verstoring, door geluid en trillingen, en daarmee habitatverlies. Hierdoor worden deze gebieden ongeschikt als voedsel-, rust- of broedgebied. Dit geldt niet alleen voor vogels, maar voor diverse kwetsbare diersoorten op de Rode Lijst die hier voorkomen. Het resultaat is hetzelfde, verdwijning van biodiversiteit en verarming en versnippering van het landschap.

Lusten en lasten

De gemeente spreekt telkens in hun communicatie over het eerlijk verdelen van de lusten en de lasten. Wat houdt dat nu eigenlijk precies in? In deze visie worden de lasten juist niet evenredig verdeeld en word er een éénrichtingsverkeer geschetst. De grootschalige energieopwekking komt in het buitengebied en de dorpskernen krijgen de opbrengst ervan. De minderheid van de burgers krijgt de lasten van de meerderheid? Een evenredige verdeling zou moeten zijn: 'Wie de lusten wilt moet ook de lasten dragen'.

Omwonenden worden gecompenseerd middels een gebiedsfonds, oftewel een financiële compensatie voor de omgeving of men kan meedelen in de energieopbrengst. Maar wat hebben wij daaraan als onze gezondheid hieronder te lijden heeft? En wat wordt de compensatie voor woningen die al energieneutraal zijn?

Alternatieven

In een gesprek met de gemeente en duurzaamheids-expert dhr Bakema is gebleken dat er momenteel voldoende energie wordt opgewekt voor de doelstellingen van 2030. Gezien de huidige razendsnelle ontwikkelingen is het onmogelijk u nu al te verbinden aan plannen voor de doelstelling van 2050.

- Er is nog veel winst te behalen met goed isoleren waardoor energieconsumptie en verspilling wordt tegen gegaan. Het is noodzakelijk, en tevens duurzamer en goedkoper voor de consument, om de bestaande bouw goed te isoleren en renoveren. Hiermee kan veel energie verspilling en energie consumptie in deze gemeente worden verminderd. En iets wat je verminderd, dat hoef je ook niet op te wekken.
Zolang de energieconsumptie en verspilling niet wordt aangepakt is het gezegde "Water naar de zee dragen" hier op van toepassing, gezien u overweegt windturbines in kleinschalige landschap te plaatsen die alleen op zee of in industrieel gebied thuishoren. Zolang niet bekend is wat de energie consumptie is in 2050 kun je ook niet de vraag beantwoorden wat gedaan moet worden om in 2050 geheel energie neutraal te zijn.
- Zonne-energie, dit in de vorm van zon op daken of zonneweides. Nog lang niet alle daken liggen vol, denk aan overheidsgebouwen, woningbouw, bedrijventerreinen en grote schuren. De overlast hiervan is beduidend minder dan van windmolens, dat is een win-win.
- Circulaire bio-mestvergisters, er zijn genoeg boeren in uw gemeente om een samenwerking mee aan te gaan.
- Nu al, en zeker in 2030, respectievelijk 2050, hebben duurzame innovatietechnieken uw plannen ingehaald. Zowel Gasunie, Stedin en Enexis zijn bezig om het gasleidingen netwerk op korte termijn geschikt te maken voor biogas, hybride ketel en waterstof. De komende 10 jaar zult u daarin een enorme ontwikkeling zien die burgers aanspreken en veel minder kosten. Als voorbeeld, volgend jaar wordt er een waterstoffabriek geopend in Zutphen. En in Lochem worden volgend jaar monumentale woningen aangesloten op waterstof. Waterstof stoot bij verbranding geen CO2 uit en kan gemakkelijk bij verouderde woningen worden toegepast ivm het bestaande gasleidingnetwerk.

Ik vraag de Raad kritisch te zijn en te blijven in het gehele proces, durf kritische vragen te stellen aan uw wethouder en laat u niet met een kluitje het riet insturen. Laat u niet opjagen door landelijke doelstellingen. Het toont juist van kordaatheid wanneer u een pas op de plaats durft te maken en opkomt voor de belangen van de minderheid.

Bezint eer ge begint